

ULUSLARARASI BEŞERİ VE SOSYAL BİLİMLER İNCELEME DERGİSİ (UBSBİD)

INTERNATIONAL HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCE REVIEW (IHSSR)

Volume: 3 Issue: 1 Year: 2019

İSLAM'DA CİHAD VE MÜSLÜMANLARIN TERÖRİZM İLE SUÇLANMASI Sercana YÜCE AKKAYA*

MAKALE BİLGİSİ

Makale Tarihi:
Başvuru:02.05.19
Revizyon : 04.05.19
Kabul : 04.05.19
Orcid Numarası: 0000-
0002-0648-1269
Anahtar Kelimeler: İslam,
Cihad, Müslümanlar,
Terörizm

ÖZ

İslam dininde önemli bir yeri olan, âyet-i kerîme ve hadîs-i şeriflerde çok defa bahsi geçen cihâd, farklı toplumlar tarafından algılandığı gibi silah, top ve tüfek vb. aletlerin kuşanılarak masum insanların canlarına ve haklarına fütursuz bir tecavüz değildir. Özellikle batı dünyasında bugün insafsızca yapılan saldırılar ve işlenen cinayetlerin Müslüman toplumlara yıkılması İslam'ın imajına karşı yapılmış en büyük yıkım ve karalama projesidir. Şuursuz insanlar tarafından kişilerin intihar etmek sureti ile bombalı saldırılar düzenlemeleri, korku ve huzursuzluk ortamı ile şiddetin yayılmasının İslâm'ın cihad anlayışı ile ilişkilendirmesi mümkün değildir. İslam dinine göre cihad, yaşatmayı hedefleyen, diriltmeyi amaçlayan, sabrı ve hakkı müdaafayı ön planda tutan bir kavramdır. Cihad, insanın fitratına aykırı olan her türlü olumsuzluğu engellemek için başvurulan yol olmuştur. İnsana yaratılışı itibari ile verilen değer karşısında masum insanların canlarının ve mallarının İslam ve Müslümanlar tarafından güvence altına alındığı bilinmelidir. Her kim olursa olsun, sebebi ne olursa olsun yapılan haksız saldırılar İslam'ın cihad kavramı ile anlatmak istediği mücadele ile bağdaşmamaktadır.

JIHAD IN THE ISLAM AND CRIME OF MUSLIMS WITH TERRORISM

ARTICLE INFO

Article History:
Received: 02.05.19
Revised : 04.05.19
Accepted : 04.05.19
Orcid Number: 0000-
0002-0648-1269
Keywords: Jihad, Islam,
Muslims, Terrorism

ABSTRACT

Jihad, which has an important place in the religion of Islam, which is mentioned many times in the verse and hadiths, is perceived by different societies such as guns, cannons and rifles. It is not an infallible rape to the lives and rights of innocent people by incorporating instruments. In the western world, the ruthless attacks and the demolition of the murders to Muslim societies are the biggest destruction and defamation projects against the image of Islam. It is not possible for unconscious people to organize suicide bombings with suicidal attacks, the spread of violence and unrest, and the spread of violence to Islam's understanding of jihad. According to Islamic religion, jihad is a concept that aims to revive, patience and right in the forefront. Jihad has been the way to prevent any kind of negativity that is contrary to human disability. Jihad has been the way to prevent any kind of negativity that is contrary to human disability. It should be known that the lives and goods of innocent people are guaranteed by Islam and Muslims against the value given to humanity by creation. Whoever, no matter what the reason, unjustified attacks are incompatible with the struggle of Islam with the concept of jihad.

* Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimler Anabilimdalı, Yüksek Lisans Öğrencisi,
mail: syuce@sakarya.edu.tr, 05426339242

İSLAM'A GÖRE CİHAD KAVRAMI

Arapça kökenli bir kelime olan Cihâd; gayret etmek, çaba sarf etmek, mücadele etmek anlamlarına gelmektedir (Ahmed Özel, 1993). İslâm'a göre ise; sabır ile sıkıntı ve eziyetlerle, kişinin kendi nefsiyle, kötülerle ve kötülüklerle, şeytan ve şeytânî işlerle, zalim ve zulümle mücadele etmek anlamlarına gelmektedir.

Kişinin Allah yolunda emek harcaması, hak için mücadele etmek cihaddır. Müslümanların canla başla Allah'ın rızasını kazanmak için harcadığı kararlı bir çabadır. Bu çabayı gösteren kişi "mücâhid" olarak adlandırılır. Peygamber Efendimiz (sav)'in hadisine göre de "Mücâhid, nefsiyle cihâd eden kişidir." (Tirmizî, "Fazâilü'l-cihâd", 2) Dolayısıyla İslâm'ın kastettiği cihad, ilk önce kişinin kendisiyle verdiği mücadele ile başlamaktadır. Nefis, kişinin içinde olan kötülüğe, olumsuz duygulara, dinen meşru görülmemiş davranış ve isteklere, kötü ahlaka kaynaklık etmektedir. Nitekim Kur'ân-ı Kerim'de "Yine de ben nefsimi temize çıkarmıyorum. Çünkü nefis, rabbimin acıyıp koruması dışında, daima kötülüğü emreder; şüphesiz rabbim çok bağışlayan, pek esirgeyendir" (Yusuf, 12/53) ayeti ile Hz. Yusuf'un tabiri ile nefsin tanımlaması yapılmıştır. Nefsin tüm bu kötüye teşvikiyle mücadele etmek en büyük cihaddır. Bunun yanında dini en doğru ve kesin kaynaktan öğrenerek en güzel şekilde yaşamaya çalışmak, insanın yaratılışından uzaklaştırarak kötü davranışlara ve duygulara karşı çıkılması da bir çeşit cihaddır. (Topaloğlu, 1993) Kendi nefsi ile mücadeleyi başaran kişiler ancak düşmana karşı başarı gösterebilirler. (Kılınçlı, 2017) Çünkü nefsi duygulardan arındırılmadan düşmana karşı yapılan cihad İslâm'ın anlayışına ters düşmektedir. Nitekim sahabeden birinin Peygamber Efendimize (sav) giderek sevap kazanmakla birlikte şan ve şerefini arttırmak için savaşıyor adamın durumunu sorduğunda ona cevaben hiçbir şey kazanamayacağını söyleyerek kişinin yalnızca Allah rızasını kazanma amacıyla yaptığı amellerin kabul edileceğini ifade etmiştir. (Nesâî, "Cihâd", 24)

Allah Teâlâ insanı evrendeki en üstün varlık olarak yaratmış, akıl ve irade vererek insanı sorumluluk sahibi kılmış, kendi iradesinden bir cüz'ü insana vererek, kalbi duyguları ile de bu iradesini desteklemiştir. İyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan ayırt edebilmesi için insanlara sınıksız sarılmaları için Kur'an ve sünneti vermiştir. Allah insana verdiği nimetleri temiz ve güzel olanlarından istifade ederek kullanmasını, nefsin sınırsız istekleri ile mücadele etmesini emretmiştir. Allah'ın kendisine verdiği irade ile seçimlerini iyiden ve doğrudan yana yaparak nefsinin dizginleyen, günahlardan uzak durma konusunda mukavemet gösteren kişi asıl cihadı başarmış olan kişidir. Bunun aksine nefsinin tüm kötü arzu ve isteklerine esir olan, aklını kullanmadan hissi olarak nefsinin her istediğini yapan kendisine zulmetmiş olacaktır. Âyet-i kerimeler ışığında baktığımız zaman; "Nefse ve onu şekillendirip düzenleyene; Ona kötü ve iyi olma kabiliyetlerini verene yemin olsun ki, Nefsinin arındırma elbette kurtuluşa ermiştir. Onu

arzularıyla baş başa bırakan da ziyan etmiştir.” (eş-Şems, 91/7-10) Cümleleriyle kişinin kendini uğratacağı hüsrana anlatılmaktadır.

Müslüman için nefis, lanetlenmesi gereken değil, terbiye edilmesi gereken ve güzel davranışlarla şekil verilmesi gereken bir kavramdır. Allah'ın İslam dini ile sınırlarını çizmiş olduğu şekilde kişinin dine, vicdana, ahlaka aykırı her türlü arzu ve isteklere karşı nefsinin kontrol altında tutması gerekmektedir. Aslında bu bir bilinç halidir. Kişi yaptığı davranışları bilmeden, farkında olmadan yapmamaya özen göstermeli, yaşadığı her ânın ve yaptığı her fiilin farkında olarak yaşamalıdır. Nitekim ahirette sorgu ve suali unutmayan insan, hayatının hiçbir safhasında gaflete düşmemek için mücadele etmelidir. Bunu da iyi olan ve iyileri savunmanın yanı sıra, kötülük ve kötülüğe kaynaklık edenlerin karşısında yer alarak gerçekleştirmelidir. Bu kapsamda nefsin iyiyle kötünün karşı karşıya geldiği bir muharebe alanı olduğunu söylemek mümkündür. (Atay, 1953)

Kur'an-ı Kerim'de anlatılan kıssalara, Peygamber Efendimiz (sav)'in yaşadığı döneme ve bugüne kadar süregelen zamana baktığımızda insanlık tarihinin nefsinin hevâ ve heveslerine uyarak kendi kendini ve yaşamış olduğu toplumu helake, sonu gelmez bir ızdıraba sürüklediklerine şahit oluyoruz. İlk insan Hz. Âdem'in çocuklarından, Hz. Yusuf'un kardeşleriyle yaşadığı döneme, Firavunların hâkim olduğu dönemlerden cahiliye dönemine kadar insanlık tarihi nefsi duygularının, malının, mülkünün, gücünün, servetinin, benliğinin esiri olan insanlarla doludur. Bu kişiler hem dünya hayatlarını kendilerine zindan etmiş hem de ahirette ebedi bir azabı kendi elleriyle hazırlamışlardır.

Peygamber Efendimizin (sav) akıllı kişinin nefsine hâkim olup, ölümden sonrası için çalışan olduğunu söylemesi ve nefsinin her türlü arzusuna uyan, buna karşılık da Allah'tan iyiliği temenni eden kişi olduğunu ifade etmesi (Tirmizî, “Sıfâtü'l-Kıyâme”, 25; İbnMâce, “Zühd”, 31) biz Müslümanların gelip geçici olan bu dünyanın oyun ve aldanmacasına kapılmamasının gerekliliğini anlatmaktadır. Mü'min akıl, irade ve sabırla hayatın bir imtihan olduğunu unutmadan, Allah'ın her an bizimle olduğu ve yaptığımız her fiilin kayıt altında olduğu bilinciyle yaşayan ve bu uğurda mücadele eden, cihad eden kişidir. Bu uğurda mücadele eden kişiler nefsinin esiri olmaktan kurtulmuş, küfrün zifiri karanlığından aydınlığa çıkmış, günahların ağır yükü altından kalkmış, huzura ulaşmış kâmil kişilerdir. Bu sebeptendir ki Peygamber Efendimiz (sav) duâlarında Allah'tan nefsine takvayı vermesini, nefsinin arındırmasını istemiş, doymak bilmeyen nefisten Allah'a sığınmıştır. (Müslim, “İstiğfar”, 73)

İslam dininin ilk cihadı Kur'ân-ı Kerim'in ilk emri olan “Oku!” (el-Alak, 96/1) ile başlamıştır. Peygamber Efendimizin (sav) insanlığa getirdiği en büyük rahmet, dinin temeli ve esas manası olan tevhid inancı ile bezenmiş Allah inancıdır. Bu inanç Allah'ın varlığına ve

birliğine, kudreti ile her şeyi yarattığına, inanmayı kapsamaktadır. Bu inanca sahip olmak ilk emir olan okumak ile mümkündür. Kâinatı okumanın yanı sıra ilim öğrenmek Allah'a teslimiyeti pekiştirir. Allah tarafından gönderilen dini kabul ederek ona uyan kişi bu inançta sabır ve sebat göstermeli ve dinin düşmanları olan nefis ve nefsin tüm kötülükleri ile mücadele etmelidir. Bu da cihad etmeyi ifade eder ki bu cehdin yollarından biri Müslümanlara farz kılınan ibadetlerde sabır göstermeyle de gerçekleştirilmektedir.

Allah'ın getirdiği inanç esasları hem dünyada hem ahirette her alanda emniyet, huzur ve ahlakın temellerini oluşturmaktadır. Cihadın dayandığı temeller insana bir rahmet olarak gönderilmiş iman esaslarıdır. Bu imanın gereği olarak başa gelen sıkıntılara sabretmek sabır göstermek adına mücadele etmesi gereklidir. İslam'a göre cihad ifadesi ile asıl kast edilen bu mücadele olmuştur. Kur'an-ı Kerim'de savaş anlamına gelen; on üç yerde 'kıtâl' kelimesi, karşılıklı savaşı ifade eden elli yedi yerde 'mukâtele' kelimesi, on bir yerde harp kelimesi ve kırk bir yerde de cihad kelimesi geçmektedir.

Cihad kelimesi ile ifade edilen ayetlerin hiçbirisi haksız yere saldırıyı, yıkıp dökmeyi, zulmü değil Müslümanların zulme ve zalime karşı, imanını korumaya ve dinini yaşamaya karşı sarf ettiği çabayı ifade etmektedir. Cihad hakkı kâim kılma, huzur ortamının ve barış ortamının sağlanması için verilen mücadele olarak görülmelidir. Gerek Mekke döneminde inen ayetler incelendiğinde gerekse Medine döneminde inen ayetler incelendiğinde görülüyor ki; içerisinde cihad ve mücahede ifadeleri geçen tüm ayetler manevi yönden cihadı kast etmiştir. İlim ve fikirle yapılan cihaddan söz edilen bu ayetlerden sonraki dönemde Medine'de inen ayetlerde geçen kıtâl ve mukâtele ifadeleri ise bulunduğu ayetlerin müşriklerin saldırgan tavırlarına karşı yapılması gereken savaş ifade edilmektedir. (Önal, 2017)

Kur'an-ı Kerim'de Müslümanların canları ve malları ile cihad etmesi gerektiği ifade edilmekte olup, (Saff, 61/11) Peygamber Efendimizin (sav) hadislerinde de Müslümanlara elleri, dilleri ve mallarıyla cihad etmelerini söylenmektedir. (Nesâî, "Cihâd", 48) Buradan da anlaşıldığı gibi cihâd, kişinin yalnızca canını ortaya koyması ile değil yeri geldiğinde eli ve diliyle yahut malıyla Allah yolunda yaptığı hizmet ve mücadeleyi ifade etmektedir.

İSLÂM'A GÖRE MADDİ VE MANEVİ CİHAD

Bir önceki bölümde ifade edildiği gibi cihad kavramı anlatılırken maddi ve manevi olmak üzere iki türlü cihaddan bahsedilmektedir. Kişiler ferdî olarak cihadın muhatabıdır. Peygamber Efendimiz (sav)'in İslâm'ın ilk yıllarında Mekke'nin cahiliye döneminde tebliğini yaparken yürüttüğü mücadelesini, davetini gerçekleştirirken izlediği davet metodları ve şeytan ile birlikte verilen nefis mücadelesini cihad olarak görmek mümkündür. Risaletin ilk on üç yılını kapsayan bu manevi cihad dönemini görmezden gelmek cihadın önemini gerektiği şekilde

kavranamadığını gösterir. (Biçer, 2015) Bu bağlamda tek yönlü değerlendirmede bulunmak bu kavramın anlaşılmasını engelleyecektir.

İslam kelime anlamı olarak barışı ifade etmekte olup insanları toptan barışa davet etmektedir. Kur'ân-ı Kerîm'de "Ey îmân edenler! Hep birden barışa girin. Sakın şeytanın peşinden gitmeyin; çünkü o, apaçık düşmanınızdır." (el-Bakara, 2/208) İfadeleri ile savaşın istenmediği açıkça ifade edilmiştir. Peygamber Efendimiz (sav) saldırgan olmayanlara karşı da savaş ilanında bulunmayarak antlaşma yolunu seçmiştir. Bunun yanı sıra zârûrât-ı diniyyeden sayılan canın, malın, dinin, nefsin ve aklın zarar görmesi adına saldıran düşmana karşı kişinin mücadelesinin yanında devletin ve idarecilerin mücadele etmesi gerekliliği ifade edilmektedir. Peygamber Efendimiz (sav) Müslümanlara hitap ederken düşmanla karşılaşılmasının arzu edilmemesini ancak mecbur kalırsa sabredilmesi gerektiğini söylemiş, tüm çabalara rağmen savaşa mecbur kalırsa da yine sabır ve sebatla mücadele edilmesini belirtmiştir.

Manevi cihad, tebliğ ile başlamaktadır. İnsanları İslam dinine çağırarak, yasaklanan davranışlardan men etmeye çalışıp, iyiliğe yönlendirmek, insanın fitratına aykırı tüm davranışlardan arınmasını sağlamak ve doğruyu olduğu gibi anlatmak ve öğretmek en önemli cihaddır. Dinde zorlama yoktur. Kur'ân-ı Kerîm'in tabiri ile "Dinde zorlama yoktur. Doğru eğriden açıkça ayrılmıştır. Artık kim sahte tanrıları reddeder de Allah'a inanırsa kopmayan sağlam bir kulpa yapışmıştır. Allah her şeyi işitir ve bilir." (el-Bakara, 2/256) Peygamberler ve Müslümanlar yalnızca tebliğ ile görevlidir. (Güler, 2002) İnsanlar üzerinde baskı kurmaya ve zulüm uygulamaya hakları yoktur. Nitekim Kur'ân-ı Kerîm'de "Eğer rabbın dileseydi, yeryüzünde bulunanların hepsi topluca iman ederdi. Hal böyleyken, mü'min olsunlar diye sen tutup insanları zorlayacak mısın!" (Yûnûs, 10/99) buyurularak insanların iman etme konusunda zorlanmasının uygun görülmesi ifade edilmiştir. Yine ayetlerden birinde "Ve deki; Gerçek, rabbinizden gelendir. Artık dileyen îmân etsin. Biz, zalimler için alevleri kendilerini çepeçevre kuşatan bir ateş hazırladık. İmdât dileyecek olsalar buna, erimiş maden gibi yüzleri haşlayan bir su ile cevap verilir. Ne fena bir içecek ve ne kötü bir barınak." (Kehf, 18/29) ifadeleri ile kişinin Allah tarafından kendisine bahşedilen akıl ve iradesi ile doğruyu yanlıştan ayırarak seçimini yapması, doğru ile yanlışın ayırt edilmesi konusunda insanları uyarmaları ama iman noktasında baskı ve zorlamadan uzak tutulmaları gerektiği, herkesin yaptığı seçimin sorumluluğunu yükleneyeceği ifade edilmektedir. Nitekim Kur'ân-ı Kerîm müşriklerin kendisine inanmamaları sebebiyle bunu kendisine dert etmesi üzerine Peygamber Efendimizi (sav) teselli eden "îmân etmiyorlar diye neredeyse kendini helâk edeceksin! Biz istersek onlara gökten bir mucize indiririz de derhan ona boyun eğerler." (eş-Şuarâ, 26/3-4) ayetleri inmiştir. Buradan da anlaşılacağı gibi Allah insanları iman edip etmeme konusunda serbest bırakmıştır. Kur'ân'ın izlediği methodan anlıyoruz ki insanlara deliller göstererek, akıllarını kullanmalarına yönelik sorular yöneltilmiş, Allah'ın insana verdiği nimetler anlatılmış ve tercih insana bırakılmıştır. (Tahir, 2012)

İman kalpte başlar, dil ile ifade edilir yani dil yalnızca bir araçtır. Kalplere yerleşmeyen imanın dillerdeki ifadesi anlamsız ve değersizdir üstelik yalancılıktır. Münafıklık da tam olarak bunu ifade eden tabirdir. Korku anında ve baskı altında yapılan imanın da münafığın imanından farkı yoktur. Kur'ân-ı Kerîm; "Bedeviler, 'îmân ettik' dediler. Şunu söyle: 'Henüz îmân gönüllerinize yerleşmediğine göre, sadece boyun eğdiniz. Bununla beraber Allahâ ve Resûlüne itaat ederseniz yaptığınız hiçbir şeyi boşa çıkarmaz; Allah çok bağışlayıcı, çok esirgeyicidir.'" (el-Hucûrat, 49/14) Ayetleri ile bizlere bunu ifade etmektedir. İmanın menfi duygularla yapılması hiçbir mana ifade etmemektedir. Bu anlamda manevi cihadın temeli olduğunu söylediğimiz tebliğ yapılırken baskı ve zorbalıktan uzak durulmasının gerekliliğini de ifade edebiliriz. Cihadın şiddet içerdiğini söyleyenler için yalnızca bu ayetler dahi açıklayıcı olacaktır. Çünkü Allah insanlara kalbî konularda ve psikolojik anlamda dahi baskı ve zulmün yanlış olduğunu ifade etmiştir.

Allah Teâlâ insana vermiş olduğu akıl ve iradenin kullanılmasını bu doğrultuda insanların seçim yapmasını ve sonucunda da sorumluluk almasını istemektedir. Kişinin düşünüp, taşınıp, çaba sarf ederek, kendisine verilen irade ve akıllı nimetlerini değerlendirerek kazandığı iman, imanın aslıdır. Bu iman insana değer katar hem de başkalarına yaptığı tebliğin daha etkili olmasını sağlar. İslâm'ın Müslümanlardan istediği istediği iman da budur. Bu sebepler insanlar düşünsünler, akletsinler ve iman etsinler diye Kur'ân-ı Kerîm Allah'ın varlığını, kudretini, bir olduğunu delillerle açıklayarak insanların akıllarına ve kalplerine hitap etmiştir. Bu da Kur'ân-ı Kerîm'de "Kur'ân'ın gerçek olduğu kendileri için apaçık belli oluncaya kadar onlara çevrelerinde ve kendilerinde bulunan kanıtlarımızı hep göstereceğiz. Rabbinin her şeye tanıklık etmesi yeterli değil midir?" (Fussilet, 41/53) ayetleri ile insanlara açıklanmıştır. Eğer insanlar zorla iman etselerdi yahut bu imanın Allah katında bir karşılığı olsaydı bu dünyaya insanların imtihan için getirilmelerinin bir anlamı olmazdı. İnsanlara verilen akıl ve iradenin bir hükmü de kalmazdı. Hayatı ve ölümü yaratarak insanlara iyiyi ve yanlışı gösteren Allah, imtihan yolu ile insanları değerlendirmeye tabi tutmaktadır."Hanginizin davranışça daha iyi olduğunu deneyerek göstermek için ölümü ve hayatı yaratan O'dur. O, güçlüdür, çok bağışlayıcıdır." (el-Mülk, 67/2) ayeti de bu söylenenleri destekler niteliktedir. İşte bu temeller üzerine imanını inşa eden insanların, Allah'ı anlatması ve imanını henüz anlayamamış kişilerin imanını kazanmalarını sağlama çabası tebliğdir. Bu yapılırken amaç insanları küfürden ve delaletten kurtarmak olmalıdır. Güzel sözle, yumuşak bir dille, kalbî sevgi ve muhabbetle bu tebliğ gerçekleştirilmeli ve tebliğ yaparken sabırlı olunmalıdır. Kur'an'da tebliğin tanımı "Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle dâvet et; onlarla en güzel yöntemle tartış. Kuşkusuz senin rabbin, yolundan sapanların kim olduğunu en iyi bilendir; O, doğru yolda bulunanları da çok iyi bilir." (en-Nahl, 16/145) ayetleri ile yapılmıştır. Bu ayete baktığımızda muhabbetimizin Müslüman olmayan ve bu konuda tartışan insanlar olduğundaki tavrımızın da hikmet ve güzel öğütle olması gerektiği sonucuna

ulaşabiliriz. Tebliğ tüm Müslümanların görevidir. Bu anlamda yapılacak olan tebliğ hem kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'e hem de Peygamber Efendimizin (sav) sünnetine uygun bir tebliğ olmalı ve kalben sağlam bir iman temelleri ile gerçekleştirilmelidir. Yoksa îmânî noktada sıkıntı yaşayan, daha kendisi Allah'ın delillerini anlayamamış ve kavrayamamış bir insan Allah'ın delillerini insanlara îzah edemez. Bu bağlamda bakıldığı zaman Peygamber Efendimize (sav) gelen ilk vahyin arkasından vahyin kesilmesi ilk önce kendisinin o vahye îmân etmesi için tanınmış bir süre olarak değerlendirilebilir. Çünkü insanlara anlatabilmesi için önce kendisinin o vahyi sindirmesi, kabullenmesi ve gerçek mânâda, soru işaretlerinden sıyrılmış bir şekilde imanını temellendirmesi önem arz etmekteydi.

Kişilerin kendi arzu ve isteklerine kapılarak, maneviyattan ve hissi duygulardan uzak bir şekilde gerçekleştirdiği davet Allah'ın tarif ettiği tebliğ anlayışı ile uyumsuz. Müslümanların en önemli görevi olan tebliğ, kişilerin kalbî inanç ve duygularıyla yapmış olduğu bir davet sürecinden oluşmalıdır. Muhâtabın iman edip etmemesi hedef alınmadan yalnızca îmânın lezzeti en güzel şekilde anlatılarak uygulanmalıdır. Allah'ın rızası gözetilerek ve Peygamber Efendimiz (sav) rehber edinilerek tebliğ gerçekleştirilmeli ki asıl hedefe ulaşarak rıza-i ilâhî kazanılmış olsun. Yoksa kişinin nefsânî arzu ve istekleri doğrultusunda yürütülen bir tebliğ anlayışı ile Allah yolunda cihad edilmiş olması söz konusu değildir.

İslâm'ın ilk emri olan "Oku!" cahiliye dönemi dediğimiz çağa bir güneş gibi doğmuştur. Cehaletin tüm kötülüklerle kaynaklık etmekte, iyiye ve doğruya ulaşmak için önce cehaletten kurtulması gerekmektedir. İman da ibadet de ancak ilim ile gerçekleşebilir. İnkâr, küfür ve şirk ise cehaletin bir sonucudur. İslam insanları ilim ile yetiştirmeyi, geliştirmeyi ve insana doğru yolu göstererek hidayet etmeyi edeflemiştir. İlim sayesinde inşa edilen bir topluluğun savaş yoluyla elde edilebilirliği söz konusu dahi değildir. Maksat insan kazanmaksa muhatap olunacak insana ihtiyaç vardır, insanların katledilmesine değil.

Peygamberler ve vahiy aracılığıyla insanların cehaletten kurtulması sağlanmaya çalışılmıştır. Tüm peygamberler gönderildikleri toplumlara Allah'ı ve doğru bir îmânı anlatmaya çalışmıştır, bunun için mücadele vermiş, çokça sabretmişlerdir. Yeryüzünde yaşamış tüm topluluklara peygamber gönderdiğini bizlere bildiren (Nahl, 16/36) Allah; "Andolsun ki biz her ümmete, 'Allah'a kulluk edin, sahte tanrılardan uzak durun' diyen bir elçi gönderdik. Onlardan kimini Allah doğru yola ilettiler, kimileri de sapıtılmayı hak ettiler. Yeryüzünü dolaşın da hak dîni yalanlayanların âkıbetinin ne olduğunu görün." ayeti ile peygamberlerin amaçlarının bir olan Allah'a inanmalarını ve yalnız O'na ibadet etmelerini anlatmak olduğunu bizlere göstermektedir. Kur'ân-ı Kerîm'den önce de gelmiş olan tüm kutsal metin ve kitaplar insanlara okumaları için gönderilmiş, ilim yoluyla ve peygamberler tarafından verilen eğitim ile insanların akıllarının ve gönüllerinin mutmaîn edilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Cahilce yapılan ibadetlerden ve

inançlardan insanlar korunmaya ve kurtarılmaya çalışılmıştır. Kaldı ki Müslümanların da yaptıkları ibadetleri dosdoğru yapmaları emredilerek körü körüne bir inanış reddedilmiş, hayatın her ânında bilinçli yaşanmasının gerekliliği aktarılmıştır. “Mûsâ ile otuz gece (için) sözleştik ve buna on gece daha ekledik; böylece rabbinin tayin ettiği vakit kırk geceyi buldu. Mûsâ kardeşi Hârûn’a dedi ki: ‘Kavmimin içinde benim yerime geç, onları ıslah et, bozguncuların yolunu izleme.’” (el-A'râf, 7/142) ayetleri ile Hz. Mûsâ'nın Tevrat'ı anlatarak verdiği mücadeleden bahsedilerek bozgunculuktan uzak bir yol tutulduğu belirtilmiştir. Hz. İsâ'nın “Ben onlara ancak senin bana emrettiklerini söyledim; ‘Benim de rabbim sizin de rabbiniz olan Allah’a kulluk edin’ dedim. İçlerinde bulunduğün sürece onların yaptıklarına tanık idim. Fakat sen beni vefat ettirdikten sonra onların halini bilip gören sadece sensin. Sen her şeye şahitsin.” (Mâide, 5/117) sözleri ile insanlara öğüt vererek dine davet ettiğini görüyoruz. Nitekim Peygamber Efendimiz (sav)'in Kur'ân-ı Kerîmi okuyarak ve emir, yasaklarını öğreterek yirmi üç yılda İslâm'ı anlattığına, cahil olan bir toplumu yeniden inşâ ederek medeniyeti toplumlara getirdiğine şahit oluyoruz. Allah Teâlâ, Kurân-ı Kerîm'de Peygamber Efendimize (sav) “Öyleyse artık inkârcılara boyun eğme, bu Kur'ân'la onlara karşı bütün gücünle mücadeleni sürdür.” (el-Furkân, 25/52) hitâbı ile inanmayanlara karşı vereceği mücadelenin Allah'ın kitabı ile mümkün olduğu belirtilmiştir.

Mekke döneminde inen ayetlere baktığımız zaman, imanın şekillendirilmeye çalışılmasının Allah'ın varlığının ve birliğinin delillerinin açıklanması ile sağlanmaya çalışıldığını görüyoruz. Kendi yaptıkları putlara ilah adını vererek, can ve mallarını bu putlar uğruna heba eden müşriklere Kur'ân hak ettikleri değeri vermeye çalışmıştır. Evrenin en kıymetlisi olan insanın çok değerli olan iki nimetini unutarak yaratılmışların en sefili olarak yaşamasına razı gelmeyen Allah cahiliye dönemi müşrikleriyle güçlü söz sanatını kullanarak mücadeleyi başlatmıştır. Allah'ın varlığının delillerini ortaya koyarken en güçlü olan söz silahını en iyi şekilde kullanmış, insanların sadece duyduklarında dahi etkilenecekleri bir metod izlemiştir. Kur'an ve sünnetin öğretilmesini esas alan İslam dini “Nitekim aranızdan size bir peygamber gönderdik: O size âyetlerimizi okuyor, sizi arıttıp temizliyor, size kitabı ve hikmeti öğretiyor; yine size daha önce bilmediklerinizi öğretiyor.” (el-Bakara, 2/151) ayetleri ile insanlara kendi içlerinden bir peygamber gönderdiğini ifade etmiştir ki bu peygamberler vahiy ile gelen ayetleri insanlara okuyarak onları inkardan ve günahlardan korusun; kainatın, varlıkların ve yaratılmışların amaçları ile sırlarını insanlara öğretsin.

Allah Teâlâ Kur'ân-ı Kerîm'de peygamberlerin görevlerini; “Allah'ın kendisine kitap, hüküm ve peygamberlik vermesinden sonra hiçbir insanın kalkıp insanlara "Allah'ı bırakıp bana kul olun" demesi düşünülemez. Aksine “Okuyupöğretmekte olduğunuz kitap ve yapmakta olduğunuz kitap ve yapmakta olduğunuz incelemeler greeğince rabbin hâlis kulları olun!” der.” (Âl-i İmran, 3/79) ayeti ile bildirmiştir. Bu kapsamda peygamberlerin Kur'ân-ı insanlara

öğretmesinin yanı sıra kendilerinde sonra da tebliği devam ettirebilecek bilginlerin olmasının gerektiği anlaşılmaktadır. Burada peygamberlerin tavsiyesinin Rabbin hâlis kulları olunması gerektiğine dair vurgu yapılmıştır. Peygamber Efendimizin (sav) hayatı boyunca bu tavsiyeyi uyguladığını ilme verdiği öneme bakarak görmek mümkündür. Nitekim Medine'ye hicret ettiklerinde ilk iş olarak mescid inşâ eden Peygamber Efendimiz (sav), mescidin bir bölümünü eğitim ve öğretim görülmek üzere ayırmıştır. Burada hem kendisi hem de Müslümanlar eğitim-öğretim görmüş, ilim ile meşgul olmuşlardır. İşte ilim öğrenme konusunda sarf edilen bu çabaların tümü de cihad sayılmış, ilmin öğrenilmesi noktasında da sabır gösterilmesinin gerekliliği bu uğurda mücadeleyi ifade etmektedir. (Öztürk, 2016)

Mekke dönemindeki baskı ve zulümlere karşılık İslam'ın yayılması ile ilgili olarak manevi cihadını sürdüren Peygamber Efendimiz (sav), Medine'ye hicretten sonra müşriklerin Müslümanların toplumsal huzuruna etki eden saldırgan tavırlarına karşı canın, malın, dinin ve namusun korunması için "Sizinle savaşanlarla siz de Allah yolunda savaşın, fakat aşırılığa sapmayın; Allah aşırılığa sapanları sevmez." (Bakara, 2/190) ve "Saldırıya uğrayanlara zulme mâruz kaldıkları için savaş izni verildi. Allah onları muzaffer kılmaya elbette kâdirdir." (el-Hac, 22/39) ayetleri ile savaş yoluyla mücadele etmelerine müsaade edilmiştir. Bu ayetlerden de anlaşıldığı gibi Müslümanların ortada hiçbir sebep yokken savaşmaları hiçbir zaman tasvip edilmemiş olup, toplumsal huzuru bozan saldırılar sonrasında bu saldırıların durdurulması amacıyla yeniden güven ortamı sağlanmak amacıyla başvurulmuş bir yol olmuştur. (Beki, 2017, s. 88) Bu yola başvurulmasına izin verilirken dahi Müslümanlar aşırıya kaçmamaları için tembihlenmiştir. Çünkü haklı bir dava uğruna verilen haksız mücadele o davanın haklılığına zarar verir. Haksız yere bir insana yahut herhangi bir canlıya eziyet vermek büyük bir haksızlığa sebep olmak demektir. Bu konunun ciddiyetini belirtmek adına Kur'ân-ı Kerîm; "Bir cana kıymaya veya yeryüzünde fesat çıkarmaya karşılık olması dışında, kim bir kimseyi öldürürse bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir can kurtarırsa bütün insanların hayatını kurtarmış gibi olur." (el-Mâide, 5/32) ayetlerini ifade etmektedir. Buradan da anlaşıldığı gibi müsâlümanların maddi cihad olarak başvurdukları yol olan cihada kısıtlamalar getirilmiş, hakkaniyetin gözetilmesi konusunda hassasiyet gösterilmiştir.

Maddi cihada izin verilen durumları incelediğimizde toplumda fitne çıkarılmasının ve isyancılarla savaşılması olduğunu görüyoruz. Güçsüz insanlara karşı zulüm uygulanması, başkalarının hakları gasp edilerek masum insanların madur edilmeleri, insanları yanlış yola zorlamak için zorbalık uygulanması, haksız yere adam öldürülmesi yahut kan akıtılması bu sebepleri oluşturan temel durumlardır. Bunun yanında kendi hakları olmayan herhangi bir şey üzerine hak talep ederek masum insanların can, mal ve namuslarına tecavüz ederek toplumsal huzur bozan ve kargaşaya sebebiyet veren insanların bu yaptıkları zulüm olduğu için bunlarla da savaş yoluyla mücadele edilebilmektedir. Bunun delili ise, "Muhakkak ki Allah adaleti, ihsânı,

akrabaya karşı cömert olmayı emreder; hayâsızlığı, kötülüğü ve zorbalığı yasaklar. İşte Allah, aklınızı başınıza alınız diye size böyle öğüt veriyor.” (en-Nahl, 16/90) ayetidir. Burada bahsedilen tüm eylemler gerçekleştiği takdirde bu kişilerle savaşılabılır. Zîrâ bu kimseler düşüncelerinden dolayı suçlanamazlar yahut bu kimselere savaşmak suretiyle herhangi bir müdahaleye girişilemez. Ancak insanların canlarına, mallarına, dinlerine, namuslarına zarar verirler o zaman müdahaleyi gerektirmiş olurlar. Bu gereklilik de adaletin sağlanması adına oluşur.

Daha önce de zikrettiğimiz gibi Allah Teâlâ Kur’ân-ı Kerim’de mü’minlere kendilerine savaş açılması ve zulme uğramaları halinde savaş izni verilmiştir. Bunu yaparken de haddi aşmamaları tembihlenmiştir. Yani savaş ne intikam almak için uygulanmalıdır ne de keyfî sebeplerden, herhangi bir zaruret oluşmadan uygulanmalıdır. Ancak saldırgan tarafın varlığına karşılık olarak zulmü durdurmak, toplumsal huzuru ve güven ortamını sağlamak için izin verilmiştir. Bu anlamda hakkı gözetmek büyük önem taşımaktadır. Haksız yere yapılacak olan her türlü muamelenin zulüm olacağını unutmamak gerekmektedir. Aynı şekilde zulme sebebiyet verecek bir davranışta bulunmanın da büyük bir vebal olduğunu söylemek isabetli olacaktır. Kaldı ki savaşıırken dahi amaç hiçbir zaman cana kıymak, intikam almak olmamalı, yalnızca zulmün durdurulması sağlanarak İslam’ın çizdiği sınırlar çerçevesinde gerçekleştirilmelidir.

İSLAM’A GÖRE CİHADIN AMACI VE YÖNTEMİ

İslâm’a göre cihad, kimi zaman sözlü, kimi zaman yazılı, kimi zaman da fiili yapılarak İslam dininin yeryüzünde hakim kılınmasını sağlamak ve haksızlıkların sona ermesini sağlamak adına başvurulmuştur. Tebliğ, davet, kötülükten sakındırmak, hakkı tutup kaldırmak için Müslümanlar görevlendirilmişlerdir. İslam’ı kabul eden herkes bu görevi de kabul etmiş demiektir. Canın, malın, dinin, namusun korunması adına dünyanın çeşitli güçlerine karşı verilen vatanı müdafaa mücadelesi de önemli bir cihad çeşitidir. İslam hukukuna göre İslam’ı kabul edip etmemek kişinin özgür iradesine bağlı kılındığı gibi, iyilik veya kötülük de insanların tercihine bırakılmıştır. (Kaval, 2015, s. 3) Dolayısıyla insanların yaptığı tercihlerden dolayı öldürülmesi, zulüm, baskı yahut eziyete tabi tutulması dinimizce doğru kabul edilmemiştir. Bu kimselere karşı yapılacak tek cihad tebliğ ve davettir. Ancak inanmadığı yahut kötü yolu seçtiği gibi kendi sınırlarını aşarak başka insanların haklarına tecavüz eden, baskı, zulüm uygulayan kişilerle Müslüman olsun yahut olmasın mücadele etmek her Müslümanın sorumluluğundadır. Suçlu kul haklarından olan bir suç işler yahut Allah haklarından olan bir suç işlerse Kur’ân’da ve sünnetki uygulamalara göre cezası ne ise o ceza ile cezalandırılmalıdır.

İnsanlık tarihinin ilk gününden bugüne kadar verilen mücadele süreç içerisinde değişikliklere uğramışsa da hiç bitmemiştir. Günümüzde kutsal saydığımız tüm değerle uğruna mücadele edildiğini görüyor ve biliyoruz. Bunun kıyamet kopana kadar bizden sonraki nesiller

tarafından devam edecek bir mücadele olduğunu da biliyoruz. Ancak değişen ve dönüşen dünyada bu cihadın nasıl gerçekleşeceğini zaman zamansorgulamalı ve yeni yollar geliştirmeliyiz. "Allah yolunda, gerektiği gibi cihad edin." (el-Hac, 22/78) ayetini iyi anlayarak güncel şartları göz önünde tutarak cihad yollarını bulmak gerekmektedir. Hukuk devletleri tarafından insan haklarının korunmasına ve yasal yollarla insanların canlarının, mallarının güvence altına alınmasına karşılık olarak yürütülen cihad bu hukuk kurallarını desteklemek hatta geliştirmekle mümkündür. Kur'ân-ı Kerîm Müslümanlara "İçlerinden haksızlıpa sapanlar dışında, Ehl-i kitap'la mücadelenizi sadece en güzel yolla sürdürün ve deyin ki; 'Bize indirilene de size indirilene de inandık. Bizim tanrımız da sizin tanrınız da birdir. Biz O'na teslim olmuşuzdur.'" (el-Ankebût, 29/46) ayetleri ile haksızlığa sapanlar dışında kalanlarla mücadeleyi güzel yolla sürdürmeyi emretmektedir.

Müslümanlardan asıl istenen nefis mücadelesini tamamlamış, Allah'a hakkıyla iman etmiş kişilerin sabır ve sabırda sebat ile tebliği sırtlanması ve insanlara Allah'ın delillerini açıklamasıdır. İlim öğrenilmesi ve öğretilmesi en büyük cihad sayılmaktadır. Bu anlamda İslam'ın cihad ile kastettiği temel olgunun her millete peygamber göndererek sağlanılmaya çalışılan toplumsal düzenin inanan insanlar arasında da sağlanabilmesi olduğunu söyleyebiliriz. İnsanın yaratılışı gereği bünyesinde barındırdığı kâmil ruh yine insanın irade ve tercihleri ile cahil ve zelil bir duruma düşebilir. Müslümanlara hatta tüm insanlığa düşen ruhunu kâmil seviyeye taşıması ve orada tutmasıdır.

Kur'ân-ı Kerîm insanlığın toplumsal ve bireysel huzurunu sağlamak için indirilmiş hidayet rehberi bir kitaptır. Bu kitabı okuyan ve gösterdiği yolu doğru anlayarak hayatına uygulayan mü'minler ilk mücadeleyi tamamlamış demektir. İkinci aşamada bu öğrenilen ve anlaşılan vahyin anlatılması yer almaktadır. Bunun için gösterilen mücadele en kutsal mücadeledir. Bundan dolayıdır ki Müslümanlarla gayrimüslimlerin bir arada yaşamalarında herhangi bir sakınca görülmeyle belli başlı şartlara bağlanmıştır. Aynı toplumda yaşayan farklı dinlere mensup kişilere karşı Müslümanlar gerek yaşantılarıyla gerek onlarla kurdukları ilişkilerle İslam'ın tebliği konusunda mücadele etmek durumundadırlar. Öyle ki Müslüman ülke ve mahallelerde yaşayan insanlardan çok daha üstün bir cihad gerçekleştirmektedirler. Bu anlamda Kur'ân-ı Kerîmi okumak ve öğrenmek cihadın ilk amaçlarından biridir. Sonraki amacında ise Kur'ân-ı Kerimin emirlerini hayata geçirmek ve en nihayetinde bürnek olarak insanlara anlatmak yer almaktadır.

Müslüman dünyanın oyun ve aldanmacadan ibaret olduğunu (En'âm, 6/32) "Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Muttakî olanlar için şüphesiz ki âhiret yurdu daha hayırlıdır. Hâlâ akıl erdiremiyor musunuz?" ayeti ve bu mahiyetteki "(Oysa onların tek gerçek kabul ettikleri) bu dünya hayatı hakikatte sadece bir oyun ve eğlenceden ibarettir; âhiret

yurduna gelince işte asıl hayat odur; keşke bunu bilselerdi!" (Ankebût, 29/64) ayeti gibi birçok emir ile bilmektedir. Bu yüzden dünyada nefsinin kölesi olmayı değil nefsini İslam'a dolayısıyla Allah'a köle kılmayı amaçlamalıdır. Bu da elbetteki kişinin tercihi iledir. Zorluklar karşısında sabrederek, cesur, kararlı ve dik bir duruş ile dünya ve ahiret huzurunu elde etmeyi tercih edebileceği gibi; korku, bencillik, acizlik ve cahilliği tercih ederek dünyasını ve ahiretini karartmayı da tercih edebilir.

Müslüman kimliğine tam manasıyla bürünmüş, İslâm'ı hâdim kılma adına mücadeleyi göze almış, bu uğurda karşılaşılacak her türlü duruma kendini hazırlamış ve mukavemet gösterebilecek kimseler gerçek cihad kavramını anlamış ve cihadın yöntemlerini kavramış demektir.

MÜSLÜMANLARA KARŞI YAPILAN TERÖRİST İTHAMI

Terör, kelime anlamı olarak yıldırma ve korku salma anlamlarına gelmekte olup, genel olarak siyasi bir amaç doğrultusunda güdülen, toplumu korkutarak yıldırmaya ve güvensizlik ortamı oluşturmaya yönelik her türü eylemi kapsamaktadır. İnsanların canlarına ve mallarına kast ederek, toplumda tepki oluşturacak kısa, orta yahut uzun vadeli olarak farklı farklı amaçlara hizmeti hedef alan saldırı ve eylemlerin tümü terör ile ifade edilebilir. Terörü uygulayan kimselere de terörist denmekte, bir grup tarafından terör amacıyla bir araya gelen kişilere de terör örgütü denmektedir. (Yılmaz, 2012)

Terörün temel öğelerine baktığımız zaman terör örgütlerinin temel taşını belli ülkelerin oluşturduğunu söyleyebiliriz. Bu sebeptendir ki hiçbir terör örgütü bu düşünsel alt yapıdan bağımsız düşünülemez. Bu temel taşlar günümüzde kimi zaman komünizm kimi zaman milliyetçilik gibi kaynaklara dayanmakla beraber en sık karşılaştığımız din temelli terör örgütleridir.

Bugün özellikle batı toplumlarında görülen İslâm'ı ve Müslümanları terör ile birlikte anmak ön yargılı bakış açılarını temsil etmektedir. Geçmişe bakıldığında zaman Müslümanların ve İslâm'ın hüküm sürdüğü bölgelerde barış ve huzurun hakim olduğu görülürken diğer bölgelerde şiddetin ve huzursuzluğun daha yoğun görüldüğü açık bir gerçekliktir. Avrupa'nın kendi tarihi şiddet ve güvensizliklerle doludur. Bu kapsamda değerlendirildiğinde Avrupa'nın yirminci yüzyıla kadar sürdürdüğü savaşların çoğunun din savaşları olduğunu görmek mümkündür. Dolayısıyla din üzerinden terör bağlantısı kurulacak ve bir dinin mensupları şiddet ile anılacaksa Hıristiyanlığın İslam dininden daha fazla kan dökmediğini söylemek zordur. Özellikle sömürge sistemi ile batı dünyasının insanların güven ve huzur ortamına vurmuş olduğu darbe inkar edilemezdir.

Mezheplerin ortaya çıkmasının ardından, katolik/protestan ayrımının sebep olduğu otuz yıl savaşları olarak bilinen dinsel nitelikteki savaşların siyasi çıkarların sağlanmasının da hedeflenmesiyle vardığı boyutları tarih kitaplarında bulmak mümkündür. (Can, 2017, s. 3-9)

İslam, barışı temel alan ancak hukuki kural ve müeyyideler çerçevesinde kendisine yahut Müslüman toplumlara yapılan her türlü saldırıya ve toplumsal huzurun, güven ortamının bozulmasına karşı gerekli mücadeleyi göstermekten çekinmeyen bir dindir. Ancak bu mücadeleyi yaparken haddin aşılmasına İslam dini müsaade etmemiştir. Dolayısıyla günümüzde DEAŞ, El Kaide vb örgütlerce şiddetin sınırlarını aşarak, hedefine masum insanları almış, yapılan zulmü kayıt altına alarak tüm insanlığın huzurunu kaçıran uygulamaların İslâm'a mâl edilmesi, İslam dinini yıpratın, İslam dininin benimsediği cihad anlayışına taban tabana zıt düşen bir durumdur. (Diyaret İşleri Başkanlığı, 2015) Ne Kur'ân-ı Kerîm'de yer alan cihad ve savaş algısı ne de Peygamber Efendimiz (sav) tarafından uygulanan savaş prensipleriyle uzaktan yakından ilgisi olmayan bu muamelelerle Müslümanların tümüne terör yaftası yapıştırmak dünya nüfusunu oluşturan bir buçuk milyar Müslümana yapılmış olan haksızlıktır. (Biçer, 2017)

İnsanların yahut toplumların din çatısı altına sığınarak ya da dini kullanarak sarf etmiş olduğu şiddet, suç ve hataları belli bir dine mâl etmek hiçbir açıdan kabul edilemez. Bu Hristiyanlık için de geçerli olduğu kadar İslamiyet için de geçerlidir. Terör eylemleri yahut şiddet içeren tutum ve davranışların değerlendirmesi yapılırken siyasi yahut şahsi olabileceği yorumunu yapmak dini olarak yorumlamaktan çok daha isabetli olacaktır. (Arpacı, 2018) Bunun için toplumda huzurun sağlanması adına tüm dinlerin insan hakları savunuculuğu yaparak barış elçisi olmaları gerekmektedir. Her din mensuplarına dünya ve ahiret mutluluğunu sunmakta iken, dinlerin karşılıklı birbirlerinin dünya ve ahiret mefhumları hakkında yorum yapmaları ve mensuplarını suçlaması doğru değildir. Nitekim Kur'ân-ı Kerîm; "Allah'tan başkasına tapanlara hakaret etmeyin; sonra onlar da bilgisizlik yüzünden sınırı aşarak Allah'a hakaret ederler. Böylece biz her ümmete kendi işlerini güzel gösterdik. Sonunda dönüşleri rablerinedir. Artık O, ne yaptıklarını kendilerine bildirecektir." (el-En'âm, 6/108) ayeti ile Müslümanların başka din mensuplarına ve başkalarının ilah edindiklerine dil uzatmayı yasaklamıştır.

Şiddet ve savaşları belli bir dine atfetmeden siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik vb sebepler çerçevesinde yorumlamak çok daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Tarihi olaylar incelendiğinde ortaya çıkan olayların siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik etkenlerinin şiddete varma oranlarının çok daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sebeple ortaya çıkan olayların tek yönlü değerlendirilmesi bir topluma yahut dini gruba verilebilecek en büyük zarardır. Dünya üzerinde gerçekleşen herhangi bir saldırı, patlama, şiddet vb. terör olayının ardından İslâm'a gözlerin çevrilmesi, devletlerin ve insanların suçu Müslümanlara mâl etmesi toplumsal baskı oluşturmaktadır. (Eren, 2014, 43-47)

11 Eylül'de Amerika'da düzenlenen terör saldırısının ardından saldırının El Kaide örgütünün İslam adına yaptığına dair açıklamalar ve devamında Ortadoğu'yu kuşatan İslam düşmanlığı, Müslümanların dünyadaki imajını ciddi anlamda zedelemiş durumdadır. (Yılmaz, 2015, s. 15) Müslümanların hedefe konularak tamamen İslâmî cihad anlayışıyla bağdaştırılan 11 Eylül olayları ve sonrasındaki dönemde İslâm'a bakış açısı Müslümanları teröre kurban etmiştir. (Biçer, 2009)

Her ne amaçla olursa olsun batı ülkelerine özellikle de Amerika Birleşik Devletleri'ne seyahat eden Müslümanlara karşı bakış açısının terörist ön yargısı ile olması, güvenlik kontrollerinden defalarca ve üst düzeyde geçirilmesi Müslümanların onurunu zedeleyen ve insan haklarını kısıtlayan bir durumdur. Ayrıca bu toplumsal hayatın güven ve huzur ortamını da etkileyerek, küreselleşen dünyanın belli kesimdeki insanı bu çarkın dışında kalmasına sebep olarak özgüven ve özgürlüğünü ciddi manada zedeliyor.

SONUÇ

Cihad, terör algısının tamamen uzağında bir kavram olup, tarihî sürece bakıldığında da cihadın hiçbir zaman terör ve benzeri bir yolla yapılmadığı aşikârdır. İslâm'ı veya herhangi bir dini terör ile anmak ve bağdaştırmak verilebilecek en büyük zarardır. Kâmil bir Müslüman nefsi ile mücadeleyi cihad sayar bırakın insanlara zarar vermeyi yaratılmış herhangi bir şeye zarar vermekten çekinir. Bu anlamda önce Müslümanların kendi algılarındaki cihadi doğru bir şekilde inşâ etmelidir. Bunun yanı sıra Müslümanların yahut Müslüman olduklarını iddia edenlerin yaptığı hatalar İslam'a mâl edilmeyip şahıslar bazında değerlendirilmelidir.

Yakıp yıkmayı hedefleyen, masum insanlara zarar veren, mantığın dışarda tutularak menfî duyguların hakim olduğu tutum ve davranışların cihad ile yakından uzaktan ilişkisinin kurulması mümkün değildir. İslâmî mücadele Allah'ın adını yüceltmeye ve rızasını kazanmaya yönelik verilen savaşı ifade etmektedir. İnsanın önce kendi nefsine verdiği mücadele sonra da İslâm'ı kalplere naksetmek adına verdiği mücadele aslolandır. Kişinin îmânını olgunlaştırarak, evreni ve kâinatı okuyarak, ilimle meşgul olarak kazandığı kemâliyet, sonrasında etrafındaki insanlara ışık tutacak ve İslâm'ın aydınlığı her tarafı kaplayacaktır. Bunun aksine kalpleri karartan, insanları huzursuz eden, güven duygusunu yitirmiş bir anlayışın İslâm'ı temsil etmesi mümkün değildir.

Dinler barış ve huzur ortamını sağlamayı hedefler haksızlık ve zulümü yasaklar. Şiddetin, terörün, savaşların ve saldırıların hiçbir dine mâl edilmesi doğru olmaz. Kaldı ki, anlamı barış ve selâmet olan İslâm'a mâl edilmesi bu dinin mensubu bireyler için yapılmış büyük bir haksızlıktır. İslam dini, Müslümanların hoşgörülü, saygılı, güzel ahlak sahibi bireyler olarak yetişmesini hedefler. Nitekim Peygamber Efendimiz (sav), en güzel örnek olarak Müslümanlara affedici

olmalarını öğütlemiş, kendisi de en büyük düşmanlarını ve kendisine zulüm yaparken gözlerini dahi kırpmayanları hiç düşünmeden affetmiş, en ufak bir cezalandırmada bulunmamıştır. Terör eylemlerinin hedefleri genelde masum insanlar olduğu görülmektedir. Temelde bu anlayışı ile terörizm zaten İslam ile zıt düşmektedir. Çünkü İslam haksız yere insan öldürmeyi ve insanlara zulmetmesini, zarar verilmesini kesin bir dille yasaklamış olup bu fiilleri işleyenlerin sadece dünyada da değil ahirette de cezalandırılacaklarını ifade etmiştir. Terör örgütleri tarafından üstlenilen saldırıların İslam adına yapıldığı söylene de bu zihniyet reddedilmeli, şiddetin dininin olmadığı ve olmayacağı, ancak vicdânî duyguları körelmiş, benliğini kaybetmiş, fitratı bozuk insanlar tarafından gerçekleştirilen bir eylem olabileceği unutulmamalıdır.

İslam dininin ve Müslümanlara karşı bakışın terör çerçevesinde olması, ancak ve ancak radikal grupları besler ve terör örgütlerini güçlendirir. Dinlerin kendi aralarında da çatışmalarına sebep olan terör ithamları toplumların huzur, güven ve barış ortamını zedelemekten ve terör örgütlerini beslemekten başka hiçbir işe yaramamaktadır. Tüm bunların yanında bu tutum maalesef cânî grupların taraftar toplamalarına da zemin hazırlamaktadır.

KAYNAKÇA

ARPACI, Işıl, "Terörizm ve Cihad Üzerine Kavramsal Bir Mukayese", *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* 19/34 (2018): 263-294.

ATAY, Hüseyin, "Nefis", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 37 (1953):1-58.

BEKİ, Niyazi, "İslam'da Cihad Kavramının Kapsamı", *EKEV Akademi Dergisi*, Yıl: 21 Sayı: 70, Bahar 2017, ss.85-100

BİÇER, Ramazan, "İŞİD Düşünce Yapısının Teolojik Arka Planı", *KADER (Kelim Araştırmalar Dergisi)*, Sayı, 13:1, 2015, ss. 1-11.

BİÇER, Ramazan, "The Approach of Muslim Turkish People To Religious Terror". *The World's Religions after September 11*. Volume 1, Religion, War, and Peace (ed. Arvind Sharma). USA: Greenwood Publishing, ss. 87-114.

BİÇER, Ramazan, "Why Muslims Become Instruments Of Terror?", *KADER (Kelim Araştırmalar Dergisi)*, Cilt: 16, Sayı: 2, 2018, ss. 229-240.

DİB (Diyanet İşleri Başkanlığı), "DAİŞ'in temel felsefesi ve dini referansları raporu", *Din İşleri Yüksek Kurulu Raporu* (Ankara, 2015), (Giriş: 12/07/2018).

DİB (Diyanet İşleri Başkanlığı), *Kur'an Yolu Tefsiri*, Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları.

GÜLER, İlhami, "Kur'an'da Cihadın Teoloji-Politiği", *İslamiyat*, 5/2 (2002):75-90.

HATİPOĞLU, Haydar, *Sünen-i İbni Mace Tercemesi ve Şerhi*, İstanbul: Kahraman Yayınları, 2012.

KAVAL, Musa, "Büyük Cihad'ı Anlamaya Dair Bir Değerlendirme", *Akademik Bakış Dergisi*, 49 (2015):1-12.

KILINÇLI, Sami, "İşârî Te'vil ve Kuşeyrî'nin Cihad ve Kıtal Ayetlerini Yorumlama Yöntemi", *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17 (1): 119-155.

KURT, Fatih. Dini istismar Eden Örgütlerin Şiddet ve Terör Konusundaki Teolojik Gerekçeleri. *Usûl İslam Araştırmaları*, 31(2019): 47-63.

MÜSLİM, Ebul-Hüseyin Müslim b. Haccâc el-Kuşeyrî, *Sahih-i Müslim ve Tercemesi*, Çev. Mehmed Sofuoğlu, İrfan Yayıncılık.

ÖNAL, Recep, "İnanç ve Düşünce Özgürlüğü Bağlamında İslâm'ın Kılıç Zoruyla Yayıldığı İddialarına Karşı İmam Mâtürîdî'nin Yaklaşımı", *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 16/31 (2017):47-80.

Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi,
International Humanities and Social Science Review (IHSSR),
Volume: 3 Issue: 1 Year: 2019

ÖZEL, Ahmed, "Cihad", *DİA-Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* 7 (1993):531-534.

ÖZTÜRK, Mustafa, "Cihad Ayetleri: Tefsir Birikimine, İslam Geleneğine ve Günümüze Yansımaları",
Kur'an'da Cihad, ed. Ahmet Ertürk, KURAMER, 99-163.

PARLIYAN, Abdullah, *Süneni Tirmizi Tercümesi*, Konya Kitapçılık, 2007.

SALUR, Hüseyin, *Küresel çağda din ve terör*. Konya: Çizgi Yayınları, 2009.

TAHİR, Ali Raza, "İslâm'ın Cihad Kavramı (Felsefî Bir Analiz)", *Journal of Islamic Research*, 22/3
(2011):200-206.

TOPALOĞLU, Bekir, "Cihad", *DİA- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* 7 (1993):531-534.

YILMAZ, Hüseyin, "İslâm Korkusunun/İslâmofobinin Oluşmasında 'Cihad' Algısının Rolü", *C.Ü.
İlahiyat Fakültesi Dergisi* 16/1 (2012): 165-187.

YILMAZ, Mustafa Selim. "Ortadoğu Denkleminde Selefi Düşüncenin Yeri Üzerine". *Ortadoğu Analiz*
7/70 (2015):14-16.